

Växande värde, handlingsprogram 2020-2022

Uppföljning av prioriterade aktiviteter

Detta är en uppföljning från livsmedelsstrategins tre huvudmän. Mycket mer händer i länet.

220117/cg

Grunddokumentet, d.v.s. själva handlingsprogrammet, finns att hämta här: www.regionkalmar.se/livsmedel

Aktivitet	Ansvar	Tidplan	Resurs- behov MSEK	Utfall 2020-2022	
1 FÖRNYELSE, FORSKNING, INNOVATION					
1.1 Food Hackathon	Drivhuset Kalmar och Växjö	2020-2021	0,2	Hösten 2020 arrangerade Drivhuset ett Food Hackathon. Under 24 timmar arbetade universitetsstudenter med att fram olika lösningar för att minska matsvinnet. De som medverkade med olika problemformuleringar var COOP, SSAM, Mönsterås kommun och Kalmar kommun. https://kalmar.drivhuset.se/hackathon/	✓
1.2 Framtidens lantbruk – en långsiktigt hållbar produktion.	LST	2020-2022	0,7	2020: Konferens om Morgondagens lantbruk gav inspiration och kunskap om både möjligheter och utmaningar som ett förändrat klimat skapar för framtidens lantbruk. 2021: Planering för uppföljning av konferensen ”Morgondagens lantbruk”. Länsstyrelsen har under 2021 lämnat tillbaka tilldelade projektpengar inom ”Lantbruket och klimatet” p.g.a. minskade resurser för hantering.	➡
1.3 Framtidens nya och nygamla grödor	LST	2020-2022	0,5	Försöksodling Citrongul Ölandsböna 2020, uppförökning 2021. Sötpotatisförsök Torslunda (HHS) 2020, sju ekodlare 2021. Försöksodling av ett antal olika kulturspannmålsorter, planering påbörjad. Visningsodling av ca 30-tal sorter av olika kulturspannmålsorter i samarbete med Himmelsberga och Allkorn. Ympningskurser 2021, fokus på äldre sorter som funnits i gamla hagmarker.	➡
1.4 Förstudie kring innovationsmiljö	RKL	2020-2021	0,8	Vi ser inte att det finns förutsättningar för en innovationsmiljö av det slag som diskuteras i handlingsprogrammet. Projektet Livsmedelsutveckling Sydost (akt 1.6) arbetar med innovation och förnyelse och har fått en långsiktig huvudman (IUC Kalmar). Målet är att	■

				<p>verksamheten ska permanentas efter projektslut 2023.</p> <p>En regional förstudie kring innovationsmiljö för vatten i industrin pågår. Sweden Food Arena genomför vintern 2021/2022 en nationell förstudie om ett innovationssystem för hela livsmedelssektorn.</p>	
1.5 Integrera livsmedel som en viktig del i Linnéuniversitetets kunskapsmiljöer	LNU	2020-2022	Inom bef ramar	<p>Livsmedelsvetenskap är en del i LNU:s kunskapsmiljö Hållbar hälsa. Livsmedelsfrågor är relevanta också i flera av universitetets övriga kunskapsmiljöer, bland annat kunskapsmiljö Vatten samt kunskapsmiljö Grön hållbar utveckling.</p>	
1.6 Livsmedelsutveckling Sydost (LSO), en samverkansplattform för små och medelstora företag	RKL	2019-2022	12,6	<p>2020: Ny huvudman för projektet; IUC Kalmar län. Året präglades av corona-pandemin. Tre informationsutskick med corona-fokus, projektet delaktigt i företagsjour. Påbörjat spridning av Omvärld, forskning och trender i nyhetsbrevsformat. nio utskick under året. Match-making mellan ICA-butiker och producenter. Digital föreläsning på temat sociala medier. Företagsmöten över telefon. Publicerat och kommunicerat omfattande äggrapport.</p> <p>2021: LSO har nu legat under IUC Kalmar län i ett år (fr.o.m. nov 2020), vilket bidragit till synergier med andra utvecklingsprojekt. Ny organisation samt ny och lägre bemanningsgrad har, tillsammans med pandemieffekter, haft viss fördröjd påverkan på arbetet. Projektet är förlängt med sex månader för aktiviteter, och avslutas formellt sista april 2023. Under året har projektet bland annat etablerat ett restaurangnätverk, återupptagit arbetet med fysiska företagsbesök, arrangerat äggseminarium, trendseminarium, MatPLUS workshops, kurs i lufttorkning och rökning, finansieringsseminarium samt inspirationsföreläsning. Under 2021 har Trender, omvärld och forskning utkommit med sex utskick, därutöver ytterligare 12 separata spaningar. Delprojektet "Kött med kvalité" har genomfört ett antal produktutvecklings-träffar, samt påbörjat en aktivitet för delikatessdiskar. Pandemin har bromsat, kommer att genomföras 2022.</p> <p>https://www.iuc-kalmar.se/projekt/lso</p>	
1.7 Pilotprojekt "Krinova Growth Process"	Krinova	2019-2021	Del av nat projekt	<p>2020: Förseningar p.g.a. Corona-pandemin. Fem företag från Kalmar län får kunskapsstöd från Krinova – möjligheter, utmaningar och lösningar. Processen påbörjad hos samtliga fem och slutförd hos en.</p>	

				2021: Fem företag från Kalmar län har fått kunskapsstöd från Krinova. Erfarenheterna tas vidare in i LSO.	
1.8 Utveckla samarbetet med Sveriges Lantbruksuniversitet	LST, LRF och RKL + SLU	2020-	Inom befamar	<p>LST: Ett samarbete med POM, Programmet för odlad mångfald, SLU, gällande en speciell jordgubbssort och dess unikt goda smak. Pågick 2020-2021.</p> <p>LSO: Arbetet med en expertgrupp för kött återupptogs under slutet av 2021, och hoppas få fart under 2022. Två medarbetare vid SLU har stort intresse av medverkan.</p> <p>Hösten 2021 slutrapporterades arbetet med en manual/processlinje för ärtmjöl, som omfattade mindre provmalningar. För att kunna utveckla arbetet med ärtmjölet sökte LSO vid IUC i Kalmar län Vinnova-pengar inom ramen för Framtidens hållbara mat, och fick mot slutet av året ett tvåårsprojekt beviljat, tillsammans med LNU, SLU och Kalmar Ölands Trädgårdsprodukter.</p> <p>LRF: har vid några tillfällen nyttjat SLU:s experter som föreläsare (MISTRA food futures, egen aktivitet nedan)</p>	
1.9 Aktivt delta i MISTRA Food Futures	RKL (regional del)	2020-2023	Inom befamar (reg del)	<p>Medverkan i projektets aktiviteter och arbetsgrupper.</p> <p>https://mistrafoodfutures.se/sv/</p>	
2 KOMPETENSFÖRSÖRJNING					
2.1 Bilda ett regionalt kompetensråd för livsmedelsbranschen	RKL	2020	Inom befamar	<p>Under 2020 hade gruppen ett möte. Dialog om de medverkandes behov av kompetens fördes. Representant för vuxenutbildningen deltog för att se vilka behov som kunder kanaliseras där. Det kommande mötet ställdes in pga. Covid. Under senhöst startade enskilda samtal med deltagande upp. Dessa fortsatte under 2021 med olika företag. Målet är att genom samverkan i projektet "Kompetensförsörjning livsmedelsindustrin", ett projekt som ägs av IUC Kalmar län, skapa ett kompetensråd under 2022.</p>	
2.2 Entreprenörskap i de gröna näringarna	LNU	2020-2022		Kursen genomfördes 2020.	

2.3 EU:s landsbygdsprogram möjliggör kompetensutveckling för en hållbar utveckling av landsbygden	LST	2020-2022	30,0		
Greppa näringen				<p>2020: Kurser inom bl a hästen som planetskötare och kolinlagring. En ERFA-grupp i lökodling. Fältvandringar inom bl a bönor och lök samt gräsogräs. En demo-odling mangan. 161 enskilda rådgivningar har genomförts.</p> <p>2021: Påbörjat arbetet med ny upphandling inom Greppa, som ska vara klar till aug 2022. Flera olika kurser och rådgivningar genomförda under 2021 trots pandemin inom bland annat, optimera proteinet i foderstaten, regenerativ odling, odla med och utan glyfosat samt bevattning. 211 enskilda rådgivningar och åttamkurser.</p>	
Ekologisk produktion				<p>Rådgivningar, kurser och fältvandringar inom samtliga produktionsgrenar. År 2020 kurser inom bland annat tomatodling och sötpotatisodling, år 2021 digital kurs riktad till offentliga kök med Ulrika Brydning och i samverkan med Kronoberg och Jönköping. ”Dinner in the field”.</p> <p>Ekonätverk Kalmar län, gemensamt arbetet att lyfta ekologisk produktion och konsumtion i Kalmar län. Samordnar länets ekorådgivare. År 2021 stöd till Mysinge i deras satsning på sötpotatis.</p>	
Ett rikt odlingslandskap				<p>Kurser inom bland annat äpple, bygga gårdsgård, lieslätter, friska får på bete, fåruthyrning som affärsidé med mera. Ca 50 enskilda rådgivningar har genomförts.</p>	
Besöksnäring och måltidsturism				<p>Workshop naturguidning Marcus Eldh samt Inspirationsdag utomhusmatlagning, var planerad till våren 2021. På grund av pandemin har dessa flyttats till mars 2022.</p> <p>Under 2021 har ett uppstartsarbete påbörjats kring gårdsbutikerna i länet. LST har tagit fram en karta över gårdsbutiker och mathantverkare i länet. Flyers för mathantverkarna producerades och en mycket lyckad</p>	

				gårdsbutiksrunda med ett 50-tal gårdsbutiker medverkande genomfördes under september 2021. Bra genomslag i media.	
Korta livsmedelskedjor och lokala marknader				Innovationsprogrammet Matnästet första omgång avslutad. Programmet har omfattat fem träffar och en digital avslutning. Under 2021 startade omgång två, med sex nya företag. Uppstart av ny omgång av Matnästet är under planering för genomförande under 2022. Under 2021 har ett samarbete med Länsstyrelsen Kronoberg och Region Jönköping genomförts med fokus på mjölkförädling till glass, ostkaka, färskost och grillrost. Förädling av tackakött, samt uppföljning, hösten 2021.	
2.4 Medverka till att en yrkesutbildning inom kött, chark, fågel kommer till stånd	RKL	2020	Inom bef ramar	Ny YH-utbildning för systemtekniker livsmedel, en nationell utbildning som förläggs till Kalmar. Kursstart i augusti 2021. Systemutvecklare är den kompetensbrist som företagen lyft fram som viktigast och är ett resultat av arbetet med länets livsmedelsstrategi och ”Livsmedelsutveckling Sydost”. Lernia driver utbildningen, i nära samarbete med bl a IUC i Kalmar län. Utbildningen vänder sig till såväl livsmedelsindustrier som lantbruksföretag. https://www.lernia.se/utbildning/yrkeshogskoleutbildning/systemutvecklare-inriktning-automation-for-smart-saker-och-hallbar-livsmedelsproduktion/ Diskussioner med branschföreningen Kött och charkföretagen inom pilotprojektet ”Digital utbildning för kött- och charkföretagen” samt inför nationell förstudie. Kommentar: Kalmar län fick i januari 2022 ytterligare en YH-utbildning inom livsmedelssektorn, nämligen ”YH-utbildning inom småskalig affärsmässig livsmedelsproduktion med fokus på hållbarhet”, med Hushållningssällskapet som huvudman.	
2.5 Mer mat – fler jobb	LRF	2019-2020	Del av nat projekt	2020: Bl a två digitala infomöten till LRF:s medlemmar i länet, för att man sedan ska kunna delta i det nationella projektets olika insatser och aktiviteter. Många kompetensutvecklas. 2021: Ett brett utbud av kompetensutveckling har genomförts, projektet avslutas under vårterminen 2022, då Arbetsförmedlingen också kommer att summera sina erfarenheter.	

				https://matjobb.se/	
2.6 Ökad samverkan mellan gymnasieprogrammen	RKL	2020-2022	Inom bef ramar	Möte mellan en gymnasieskola och Hushållningssällskapet planeras.	-
3 LIVSMEDELSFÖRSÖRJNING I KRISTID					
3.1 Kritiska beroenden	LST	2020-2022	0,2	2020: Intervjuer med olika verksamhetsutövare inom livsmedelsproduktionen för att identifiera vilka kritiska beroenden som de ser inom sitt verksamhetsområde. 2021: Inga aktiviteter.	➡
3.2 Öka livsmedelskedjans förmåga att hantera kriser och klimatförändringar	LST	2020-2022	0,2	2020: Möten med LRF s kommungrupper och LRF ungdom för att identifiera de utmaningar som man ser inom primärproduktionen. Förberedelser för seminarium om afrikansk svinpest och fågelinfluensa. 2021: Digitala seminarium om afrikansk svinpest genomförd under 2021 med över 50 deltagare ifrån hela södra Sverige. Planering av presentation av rapport odlingsvärd jordbruksmark påbörjad.	➡
3.3 Ökad självförsörjningsgrad - att försörja sig på en liten areal	LST	2020-2022	0,3	Ej påbörjat.	-
4 REGIONAL MATIDENTITET OCH MÅLTIDSUPPLEVELSER					
4.1 Bredda bruna bönan från Öland	LST	2020-2022	3,0	Projektet har beviljats medel från JV men har inte kommit igång under 2021. Huvudmannen inväntar svar kring ändring p.g.a. minskad budget.	➡
4.2 Exceptionell råvara som metod för ökad omsättning	LST	2020-2022	0,3	2020: Arbetet har påverkats kraftigt av corona-pandemin. Under året genomfördes en uppskattad provsmakning av tackakött, i samarbete med Hotell Borgholm. 2021: Tre digitala träffar för att bland annat presentera resultat av tidigare genomförda utvecklingsmöten i Kalmar län, berätta som samarbete med restauranger i länet, samtala kring slakteriernas roll i processen. Flera inställda restaurangaktiviteter p.g.a. pandemin Två utvecklingsmöten genomförda, deltagande vid utvecklingsmöte i Malmö och smakmöte i Stockholm. Rugstorps lantgård tilldelades	➡

				utmärkelsen exceptionell råvara vid smakmötet i Stockholm november 2021.	
4.3 Från ostfestival till grillfestival	LRF	2021-2022	0,3	Ej påbörjat, på grund av corona-pandemin.	-
4.4 Mer svenskt kött på restaurang	LRF	2019-2020	0,3 (reg del)	2020: Projektet har påverkats kraftigt av corona-pandemin, men har genomfört digitala aktiviteter. Framåt kommer det att bildas grupper regionvis. 2021: Projektet har haft svårigheter att genomföras på grund av pandemin, men några fysiska träffar har gjorts. Utbildningsinsatser både till köttföretagare, samt till restaurang. Bra material har tagits fram som vi har möjlighet att återanvända. Vi ser på några håll i landet goda nya samarbeten mellan restaurang och producent.	✓
4.5 Mervärden - en konkurrensfördel för våra livsmedelsföretag att ta vara på	LST	2020-2022	2,0	2021: Ansökan inlämnad till Jordbruksverket, i samarbete med Kronoberg och Jönköpings län.	➡
4.6 Smaken av östra Småland och Öland – Kalmar läns terroiratlas	LST	2020-2022	0,7	2020: Final i restaurangtävling för länets gymnasieskolor, som försenats p.g.a. pandemin, slutfördes under hösten, med mycket gott resultat Tematräffar framflyttade p.g.a. pandemin. Två korta filmer framtagna. Uppdatering av terroiratlasen pågår.	➡
4.7 Stärkt regional matidentitet genom märkning och branschöverskridande samarbete	LST	2020-2022	0,9	Under 2021 har ett lokalt projekt i Högsby genomförts, där lokala producenter gemensamt ska ta fram en ”Matlåda” för att samsälja lokala produkter.	➡
4.8 The Edible Table till Kalmar län	RKL	2020-2022	Inom bef ramar	Hittills ett bord i Kalmar län – vid Stufvenäs. Stufvenäs har under 2021 även etablerat konceptet Drinkable table. https://stufvenas.se/restaurang/the-edible-country-eng/	➡
4.9 Utveckla länets drycker	LST	2020-2022	0,4	2021: Förädling annorlunda frukt och bär, förädling av äpple till dryck, cidertillverkning samt uppföljning. Samarbete med Kronoberg och Jönköpings län.	➡

4.10 Vilt – en naturlig tillgång	LST	2020-2022	0,3	Flera projekt där länsstyrelsen är delaktiga men inte projektägare har satts på väntelistan p.g.a. pandemin. 2021: Informationsträffar och utbildning för kostchefer kring vilt genomförda. Aktiviteter med de offentliga köken genomförd på offentliga måltidens dag, 14 bidrag inkom.	
4.11 Matens hus	RKL			Jury för Matens hus beviljade fem aktörer medel för att ta fram varsin skiss till genomförandeplan, vilka presenterades i maj 2021. Region Kalmar län beslutade därefter att ge fortsatt stöd till Hushållningssällskapet Kalmar Kronoberg Blekinge, som tagit fram det vinnande förslaget i samarbete med Västerviks och Hultsfreds kommuner, Läns museet i Kalmar och Axelssons i Aby. Genomförandeplanen ska presenteras under år 2022. https://regionkalmar.se/samarbetsportalen/regional-utveckling/naringsliv/livsmedelsstrategi/matens-hus/om-matens-hus/	
Frukt, bär, grönsaker med ett bilyft	LST	2020-2022		Försöksodling av bovete, utveckling av malning och tröskning. 2020: Kurser honung och biprodukter. Kurser ympning, bär, tomat, chili, sötpotatis, äpple m.m. ERFA-grupp jordgubbsodlare. 2021: Flera föreläsningar och kurser genomförda varav en hel del var digitala. T. ex biprodukter från bikupan, kryddväxter och örter, förädling och frilandsproduktion. Bakkurs med några utvalda sorter från Himmelsberga.	
GENOMFÖR GEMENSAMT					
Aktivt deltagande i det nationella strategiarbetet				Arbetsgruppen bevakar den nationella livsmedelsstrategin och deltar i nationella arrangemang. Länets regionala utvecklingsdirektör ingår i Tillväxtverkets nationella referensgrupp och GD/VD-nätverk.	
Prioriterade samarbeten				Utökat ERFA-utbyte i Sydost, bland annat gemensamma kunskapsdagar 2021, Pizza SM (Smålandsmästerskap) 2021 och gemensamma projektansökningar. Projektet SAMLA Sverige avslutades 2020, nu pågår en förstudie om form för det fortsatta samarbetet, då som en del i ett nationellt innovationssystem	

				<p>för livsmedel. Under tiden medfinansierar Region Kalmar län m fl nätverkets verksamhet. https://samlasverige.se/</p> <p>RKLs Brysselkontor leder EU-nätverket ERRINs arbetsgrupp för bioekonomi och livsmedel. https://errin.eu/working-groups/bioeconomy</p>	
Internationalisering				<p>LSO och LNU har tillsammans kontakt med Brysselkontoret för internationella projektidéer inom växtbaserat protein. Ett par möten med europeiska lärosäten under 2020-2021. Inga konkreta samarbeten ännu, men potentiella samverkansparter har utkristalliserat sig i framför allt Finland och Spanien.</p> <p>Den av LSO initierade kontakten mellan LNU, SLU och universitet i Polen, har lett till en EU-ansökan till ett doktorandprojekt, som – om det blir verkligt – skulle leda till att LNU och KLS Ugglarps får två doktorander.</p> <p>En projektidé om förädling av smörbult genom ett östersjöregionalt projekt är fortsatt under diskussion. Ansökan ska anpassas utifrån aktuell utlysning under Q1 2022, och kommer då troligen att omfatta fler underutnyttjade arter än smörbult.</p> <p>Diskussioner med Bornholm, Kaliningrad och Litauen för gemensamma aktiviteter genom Nordiska ministerrådet. Ännu inget konkret.</p> <p>LRF har, tillsammans med bl.a. Ölands skördefest och företagsrepresentanter, varit involverade i ett projekt gällande matmässor/marknader som genomförs på LNU och i samverkan med flera av östersjöländerna.</p>	
				<p>Kalmar som en internationell mötesplats för forskare, representanter för näringsliv och samhälle inom temat ”Business in Food & Beverage”. Covid-pandemin gör att det inte går att genomföra en fysisk konferens 2021. LNU planerar nu för en konferens 2022.</p>	
Organisation för genomförande				<p>Styrgrupp, arbetsgrupp, årligt rådslag och årlig kunskapsdag. Referensgrupp från och med hösten 2020. Arbetet med aktualitetsförklaring och uppdaterat handlingsprogram påbörjat. Diskussioner om gemensamma och utökade kommunikationsinsatser</p>	

				påbörjade. Sex korta filmer ”digitala studiebesök” framtagna. Befintlig hemsida uppdaterad. Livsmedelsstrategi - Region Kalmar län	
Undersöka intresset för länsamarbete ”Ung mat”				Projektutveckling pågår. Ett samarbete mellan Kommunförbundet Kalmar län, LRF, Länsstyrelsen och Region Kalmar län och med en referensgrupp från länets kommuner m fl. Under år 2021 genomfördes Pilot Matkollo. Där deltog 12 barn och inbjudan hade gått ut till åk 5 i Västerviks kommun.	

Påbörjat/pågår

Ej påbörjat

Genomfört

LNU= Linnéuniversitetet

LRF = Lantbrukarnas Riksförbund

LSO= Livsmedelsutveckling Sydost (med IUC Kalmar län som huvudman)

LST = Länsstyrelsen Kalmar län

RKL = Region Kalmar län

SLU= Sveriges lantbruksuniversitet